

Gör Det Själv

SVÅRIGHETSGRAD:

För att terrassen ska bli snygg är det viktigt att mäta noga. Följsedan bara vår beskrivning så lyckas du.

TIDSÅTGÅNG:

Räkna med ett par-tre dagar och ta arbetet i etapper.

PRISBILD:

Underlaget kostar 2 000 kr och träet till terrassen 300–900 kr per kvadratmeter.

Lägg terrassen på gräsnivå

Här lägger vi en härlig, sexkantig terrass av bambu. Och som du ser, har vi grävt ner den så mycket att den hamnar i nivå med gräsmattan. Då blir det lätt att klippa gräs eftersom man kan köra in över terrassen med gräsklipparen och slippa använda kantsax.

En sexkantig terrass låter kanske som en komplicerad uppgift, men det är den inte eftersom det är relativt enkla principer bakom konstruktionen. Och visst är det kul om terrassen skiljer sig lite från alla andra i kvarteret.

Problemet med en terrass mitt på gräsmattan är att den orsakar en hel del extrajobb när gräset ska klippas. Man

tvingas ofta använda kantsax och en grästrimmare för att få det snyggt runt terrassen. Men det problemet löser vi genom att gräva ner terrassen en bit så att den hamnar i nivå med gräsmattan. Då kan man köra in över kanten med gräsklipparens ena hjulpar.

Till denna terrass används bambubrädor, som är en helt ny produkt på mark-

naden. Även om bambubrädorna känns och ser ut som massivt trä så består de av pressade bambufibrer. För att tåla att användas utomhus har materialet behandlats med en särskild olja.

Oavsett om du använder bambu eller furu, om du lägger den i nivå med gräset eller ej, så kan du använda beskrivningen på den sexkantiga terrassen.

Glöm allt om kantklippare och grästrimmare. Kör i stället in över terrassen med gräsklipparens ena hjulpar.

MÄTA OCH GRÄVA

Det är relativt enkelt att mäta upp för den sexkantiga terrassen. När det är klart ska grästuvor och matjord tas bort.

UNDERLAG

Vi lägger ett underlag av stampat, grovt grus och gamla betongplattor. Därefter regleras en ram för terrassen upp.

TERRASSBRÄDOR

Följ våra anvisningar så blir spillet minimalt när du sågar upp brädorna och lägger dem på plats.

Så här mäter du upp för terrassen

1 Snickra en rätvinklig ram, som ska vara 20–30 cm bredare och längre än storleken på den sexkantiga terrassen. Vi valde att låta ena sidan vara parallell med en häck. Ramen ska vara vågrät eller följa gräsmattans lutning.

2 Markera mittpunkten på de två sidor som är parallella med två av sidorna i sexkanten.

3 Dela nu dessa sidor i fyra lika stora delar. Här ska sexkanten vara 360 cm från hörn till hörn eftersom sidorna ska vara 180 cm långa (som brädorna). Därför sätts ett märke på var 90:e cm på båda sidor med utgångspunkt från mitten.

4 För att räkna ut avståndet från sidan in till mitten av sexkanten utnyttjar vi den markerade trekanten (uppe till höger). Vi vet att den ena sidan är 90 cm och den andra är 180 cm. Med Pytagoras

$$A^2 + B^2 = C^2$$

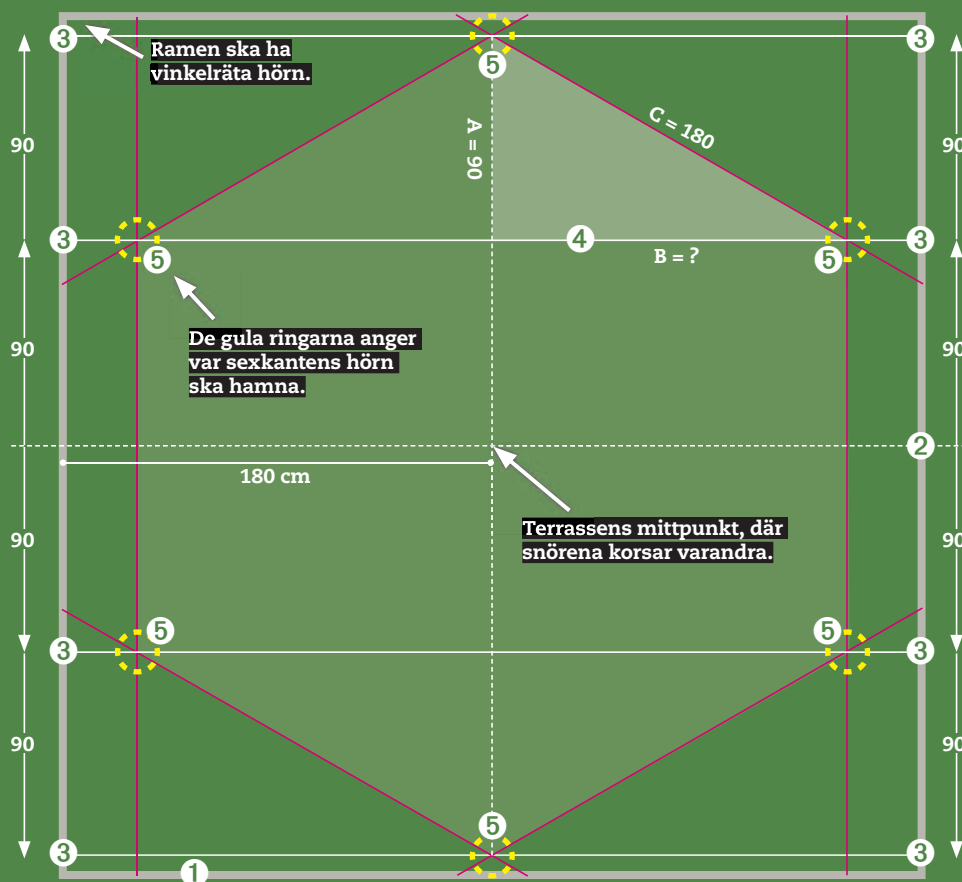
Vi vet inte hur lång B är

$$\text{Dvs. } C^2 - A^2 = B^2$$

$$180^2 - 90^2 = B^2$$

$$32\,400 - 8\,100 = 24\,300$$

$$B = \text{kvadratroten av } 24\,300 = 155,9 \text{ cm}$$

sats räknar vi nu ut den tredje sidan (B). Därefter dras en ny mittlinje, nämligen den streckade lodräta linjen.

5 Dra nu ett snöre, som du fäster med spikar på ramen, till alla skärningspunkter (5) tills det bildas en sexkant.

Snickra en ram

Under arbetet kommer du att ha mycket nytta av en ram, och den snickras som en galge. Och med galge menar vi här en fyrkantig ram som är lite större än vad den färdiga terrassen blir.

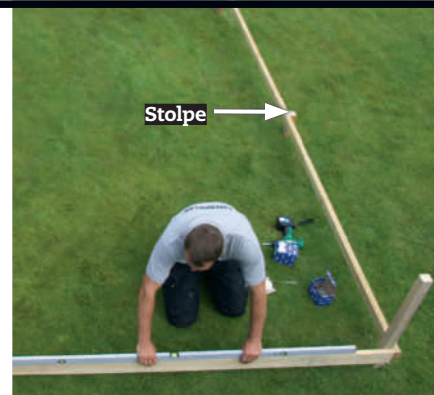
När ramen är klar kontrollerar du diagonalmått. Om de är lika stora så är ramen vinkelrät.

Hur man markerar och mäter upp för en sexkant visar vi överst på sidan. Brädorna är 183 cm långa, men vi fin-kapar dem till 180 cm.

Följ våra anvisningar steg för steg så får du rätt lätt fram den sexkantiga formen – även om det ser komplicerat ut.

1 Börja med att spetsa några regler till stolpar och kancka ner dem i marken i en fyrkant. Sätt sedan en extra stolpe mitt på varje sida. Var noga med att de fyra första står i en rätvinklig fyrkant.

2 Fäst brädor på utsidan av stolparna. Se till att de monteras vågrätt. Det kallas snabbt med rotationslaser eller som här med ett stort vattenpass. Kolla nu diagonalmått. De ska vara lika stora.

Lägg grus i botten

Underlaget ska vara stadigt, och du börjar med att skrapa bort grästuvor och sedan all matjord. Här lägger vi 10 cm makadam eller väggrus (8–32 mm) och ovanpå grovt grus (4–16 mm). Bägge skikten läggs på i omgångar med flitig användning av plattvibrator. Eftersom gruset sätter sig behöver du antagligen fylla på undan för undan.

För att ha koll på hur tjocka skikten blir och att de ligger plant, spänner du ett par extra snören (här vita) tvärs över ramen. Sedan kan du mäta avståndet från snörena till respektive skikt.

Från snöret ner till jorden ska det vara 30 cm (=tjockleken på makadam, grovt grus, stenplattor, regler och golvbrädor).

1 Gräv 10 cm utanför det röda snöret och fortsätt 30 cm ner från gräset. Här räknar vi från gräset med 2 cm för brädorna, 7 cm regler, 5 cm grovt grus och 10 cm makadam eller väggrus.

2 Jämna till botten i gropen innan du fyller på med makadam. Det bästa är att du dessutom kör flera gånger fram och tillbaka med plattvibrator.

3 Spänn upp ett snöre som du kan mäta tjockleken på de olika skikten. Här används ett vitt snöre. Visserligen måste du ta bort snöret att par gånger för att kunna köra med plattvibratören, men det är värt besväret.

4 Fördela väggruset och jämna till det. Lägg på ett par skottkärror i sänder. **TIPS:** Om du använder grus är det ofta lättare att fördela gruset med en kratta än en skyffel. Jämna till med baksidan.

5 Kör med plattvibratören ett par gånger medan du fyller på grus. Den sista gången bör du vattna gruset så att det lättare sjunker. Det får inte vara plaskvätt, bara så vått att det packas av vibratören.

VIKTIGT

Om marken är lerig och det ofta bildas vattenpölar på gräsmattan, är det viktigt att du dränerar där du ska lägga terrassen. Gräv då 15 cm djupare och starta med packat grus som läggs med ett fall på 1 cm per löpmeter.

VERKTYG

Glöm inte knäskydd. När du arbetar mycket stående på knäna skonar du dem bäst genom att använda knäskydd, alltså kuddar. Antingen sådana som läggs i arbetsbyxorna eller sådana som spänns fast utanpå.

6 Lägg på cirka 5 cm grovt grus (4–16 mm) och jämna till det. Gräv ett par spår och lägg ner antingen rör eller brädor på önskad höjd. Packa gruset runt dem så att de ligger stadigt när du använder dem som underlag när du jämnar till ytan.

7 Dra bort överflödigt grus genom att dra en bräda i sicksackrörelser ovanpå rören (eller brädorna). Då dras gruset lätt åt sidorna. Ta bort rören, fyll grus i rännorna efter dem och jämna till ytan igen. Kör ev. en sista gång med plattvibratören.

Stenar och regler

Överallt i gropen lägger du nu stenplattor eller liknande. De ska bära de regler som terrassbrädorna ska fästas på. Se till att reglarna ligger luftigt.

Vi lyckades komma över ett antal plattor på 20 x 40 x 5 cm som passade bra för uppgiften. Stenarna las i ett mönster, och det ser du på bilderna.

När stenarna är på plats fortsätter du med en ram, och den ska vara en aning mindre än den färdiga terrassen. Inuti ramen, som inte ska synas utifrån, fästs regler. Runt ramen fästs en kantbräda, som ska sticka ner i marken och hindra jord från att komma in under terrassen.

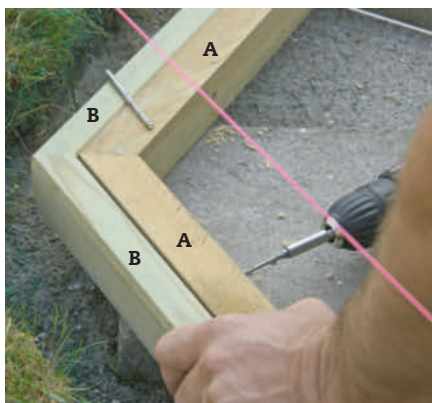
1 Lägg en stenplatta i vart och ett av de sex hörnen. I mitten läggs två vid sidan av varandra så att vi får en kvadrat på 40 x 40 cm (om plattorna är 20 x 40 cm).

2 Lägg nu två plattor längs varje sida mellan alla hörnstenarna, och fördela dem så att de ligger med ungefär lika stort inbördes avstånd.

3 Geringssåga de sex kantreglarna (A) i 30 grader i ändarna. Reglarna ska sågas och stå på högkant. Här är de 176 cm på utsidan och de skruvas ihop till en sexkantig ram. Förborra för skruvarna.

4 Fäst en kantbräda (B) på utsidan av ramen. Den ska se till att det inte rasar in jord eller grus under terrassen. Vi tog en tryckimpregnerad bräda på 28 x 120 cm och den går därför ner utanför stenplattorna.

5 Fäst nu bärande regler (C) tvärs över sexkanten. Vi la en bit av en terrassbräda mellan reglarna för att få avstånd mellan dem. Då samlas det inte vatten under skarvarna på terrassbrädorna.

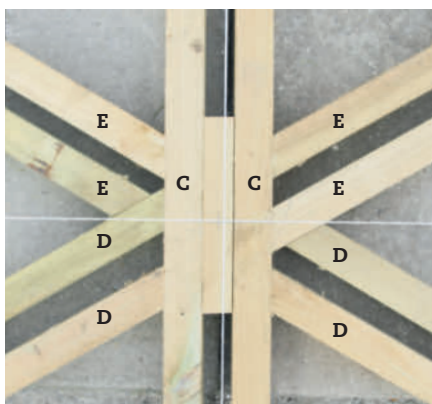
TIPS

Snören i flera färger. Välj så kallat murarsnöre. Det är smidigt, starkt och kan lätt spännas upp. Köp gärna flera färger så att du lättare vet vilka funktioner de olika snörena har.

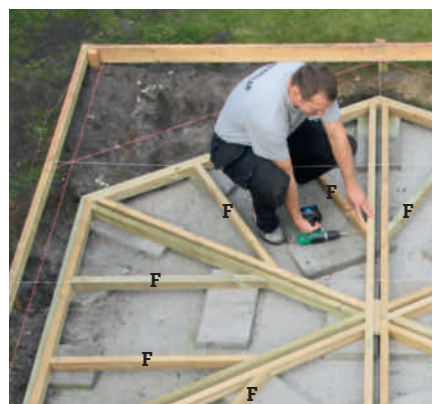

MATERIAL

Välj rätt skruvar. Vi föreslår att du använder dig av syrafasta skruvar, när du skruvar ihop reglarna. De är dyrare än vanliga rostfria skruvar, men de tål både fukt och den starka impregneringsvätskan.

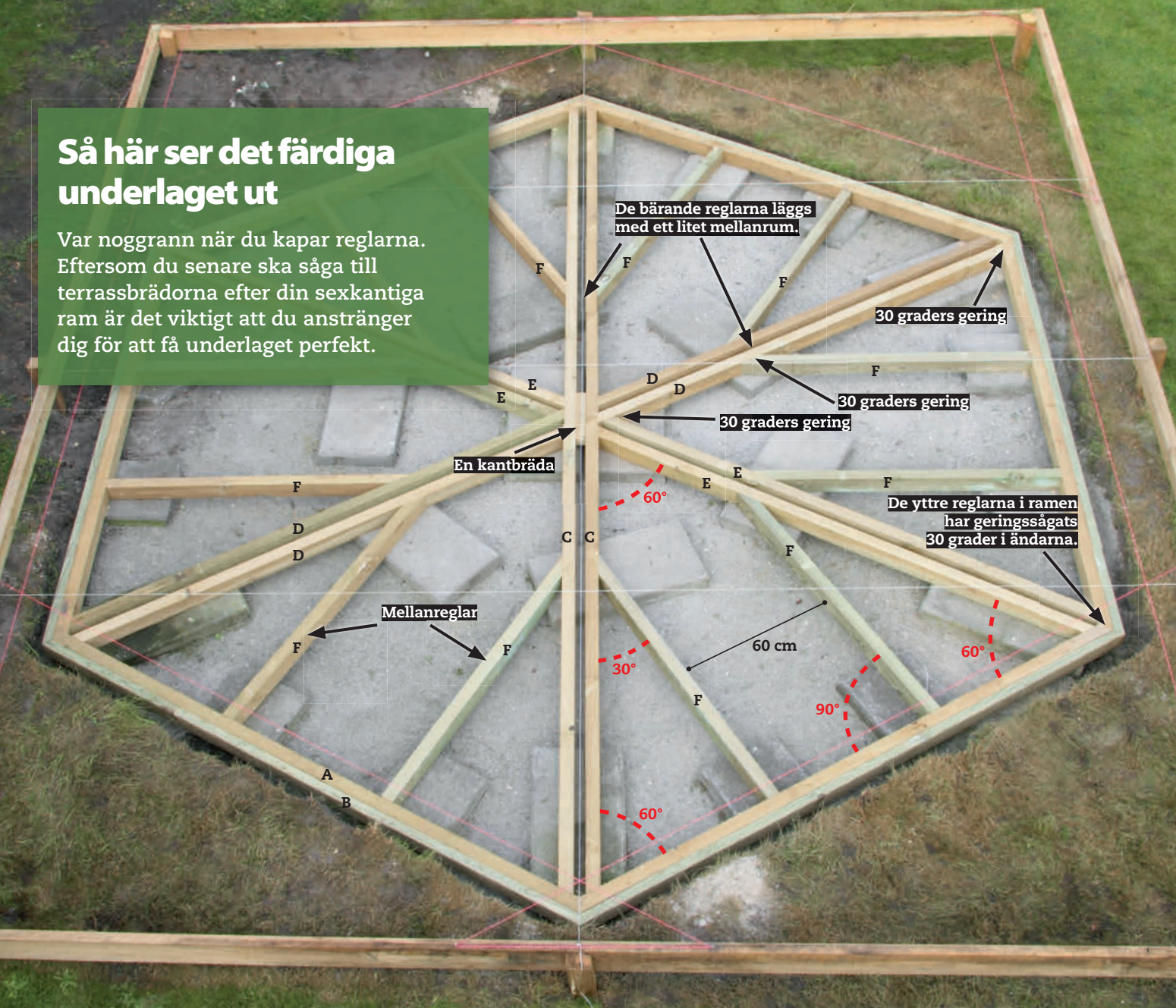
6 Fortsätt med reglarna D och E. Även nu håller du en bit av en terrassbräda mellan reglarna när de skruvas fast. Förborra för skruvarna som ska vara syrafasta 5 x 80 mm.

7 I varje fält kompletteras med mellanreglar (F). Se till att varje fält delas i tre lika stora delar, så att det blir högst 60 cm mellan varje regel. Här använder vi 4 x 70 mm syrafasta skruvar.

Så här ser det färdiga underlaget ut

Var noggrann när du kapar reglarna. Eftersom du senare ska såga till terrassbrädorna efter din sexkantiga ram är det viktigt att du anstränger dig för att få underlaget perfekt.

VERKTYG

Kap- och geringssågen är perfekt till kapning av alla regler och brädor. De ska bara ställas in med rätt vinkel och sedan sågar du flera regler eller brädor efter varandra. Då får du exakt kapning och delarna passar ihop.

VIKTIGT

60 grader kräver två på 30. De vinklar som är 60 grader bildas eftersom du sågar två regler i 30 grader och sätter ihop dem.

DETTA HAR ANVÄNTS

Material till den fyrkantiga ramen

- 8 spetsiga regler
- Cirka 15 löpmeter brädor

Material till underlaget

- Väggrus (ev. också makadam)
- Grovt grus
- 40 stenplattor à 20 x 40 x 5 cm

Material till sexkantsram

- Cirka 50 löpmeter 45 x 70 mm regler
- Cirka 12 löpmeter kantbrädor, 28 x 120 mm

Material till terrassen

- Cirka 35 bambubrädor à 183 x 14 x 2 cm

Dessutom:

- 5 x 80 mm skruvar, syrafasta

- 4 x 70 mm skruvar, syrafasta
- 3,5 x 40 mm skruvar, syrafasta
- Murarsnöre eller liknande
- Pu-lim (för propparna)
- Terrassolja

Specialverktyg

- Cirkelsåg med sågskena
- Ev. handöverfräs
- Pluggbör
- Plattvibrator
- Kap- och geringssåg

Billiga bambubrädor kan köpas via Internet, t.ex. hos www.smee.se tel. 08-559 26 522 eller sök på Google efter bambugolv

Fäst brädorna

Till denna terrass har vi valt brädor av bambu, och de har – liksom många andra terrassbrädor – spårade sidor. Några brädor har en spårad och en slät sida, andra har två spårade sidor. Fördelen med att vända en finspårad sida uppåt är att brädorna inte blir så hala när de är våta. Nackdelen är att spåren samlar smuts.

Det finns terrassbrädor som monteras med clips och sådana som skruvas på vanligt sätt. Vi visar hur båda typerna monteras. Om du har valt brädor som monteras med clips, ska du se efter om clipsen kan fästas på bägge långsidorna.

Börja monteringen med hela brädor och ta hand om den del du sågar bort.

Om brädorna fästs med synliga clips kan du med fördel fästa nästa bräda innan skruven dras i. Här används 3,5 x 40 mm syrafasta skruvar.

1 Den första brädan geringssågas i bägge kortändarna i 30 grader. Den längsta sidan ska vara 180 cm lång.

2 Lägg brädorna på plats på den första sjättedelen. Lägg dem så att kortändarna på den ena sidan precis kommer över den tänkta såglinjen, dvs. att de hamnar rakt ovanför mellanrummet mellan reglarna. Skruva fast brädorna.

3 Kapa brädorna med en cirkelsåg som förs på en sågskena. Såga först i den ände där brädorna precis har passerat såglinjen, och fortsätt med den andra änden. Ta hand om de delar som sågas bort. Nu är den första trekanten klar.

4 Börja med två hela brädor längst ut mot kanten i nästa sektion. Resten av sektionen kan täckas med de bitar som sågades bort från den första, och de är redan geringssågade. Fortsätt med sektion efter sektion.

5 Den sista sektionen läggs annorlunda. Här börjar du i mitten och fortsätter ut mot kanten, och du tvingas mäta upp bräda för bräda för att de ska passa perfekt mellan de redan lagda terrassbrädorna.

Välj rätt träslag till din terrass

Träslaget har stor betydelse för hur terrassen kommer att se ut när du har lagt den.

Ska din terrass se exklusiv ut? Eller ska den bara vara enkel? Det bestäms ofta av det träslag du väljer. I detta nummer finns en stor guide över olika träslag – läs den och låt dig inspireras. Och kika även på den stora planschen som medföljer som bilaga.

Ädelträ brukar vara dyrt, men håller ofta längre – om det bara underhålls som det ska. Observera att lärkträ inte är det bästa till en terrass. Träet flagnar lätt på ytan och då är det inte skönt att gå på med nakna fötter!

En terrass av mörkt ädelträ ger ett exklusivt intryck. Den är också tålig, för ädelträ är motståndskraftigt mot sol och regn. Träet bör oljas då och då.

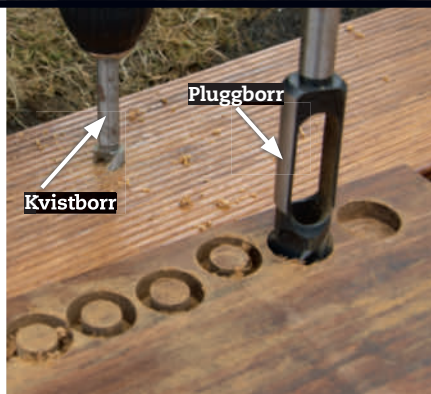
En terrass av tryckimpregnerat virke får med tiden en grön patina, om du inte använder färgad träolja när du underhåller den.

Plugga igen

Om brädorna fästs med clips eller andra beslag, så ska de yttersta ändå skruvas på vanligt sätt.

Om du inte vill se skruvskallarna kan du försänka dem och sedan knacka fast en plugg ovanpå. Väljer du en plugg i samma träslag som brädorna syns inte pluggarna om du vänder dem så att ådringen går åt samma håll som i brädorna. Väljer du en plugg i avvikande träslag så syns de – och det kan se rätt snyggt ut. Det är en smaksak.

För att göra pluggar behöver du en pluggborr, och pluggarna ska knackas ner i hål där du har försänkt skruven. Hålen gör du med kvistborr.

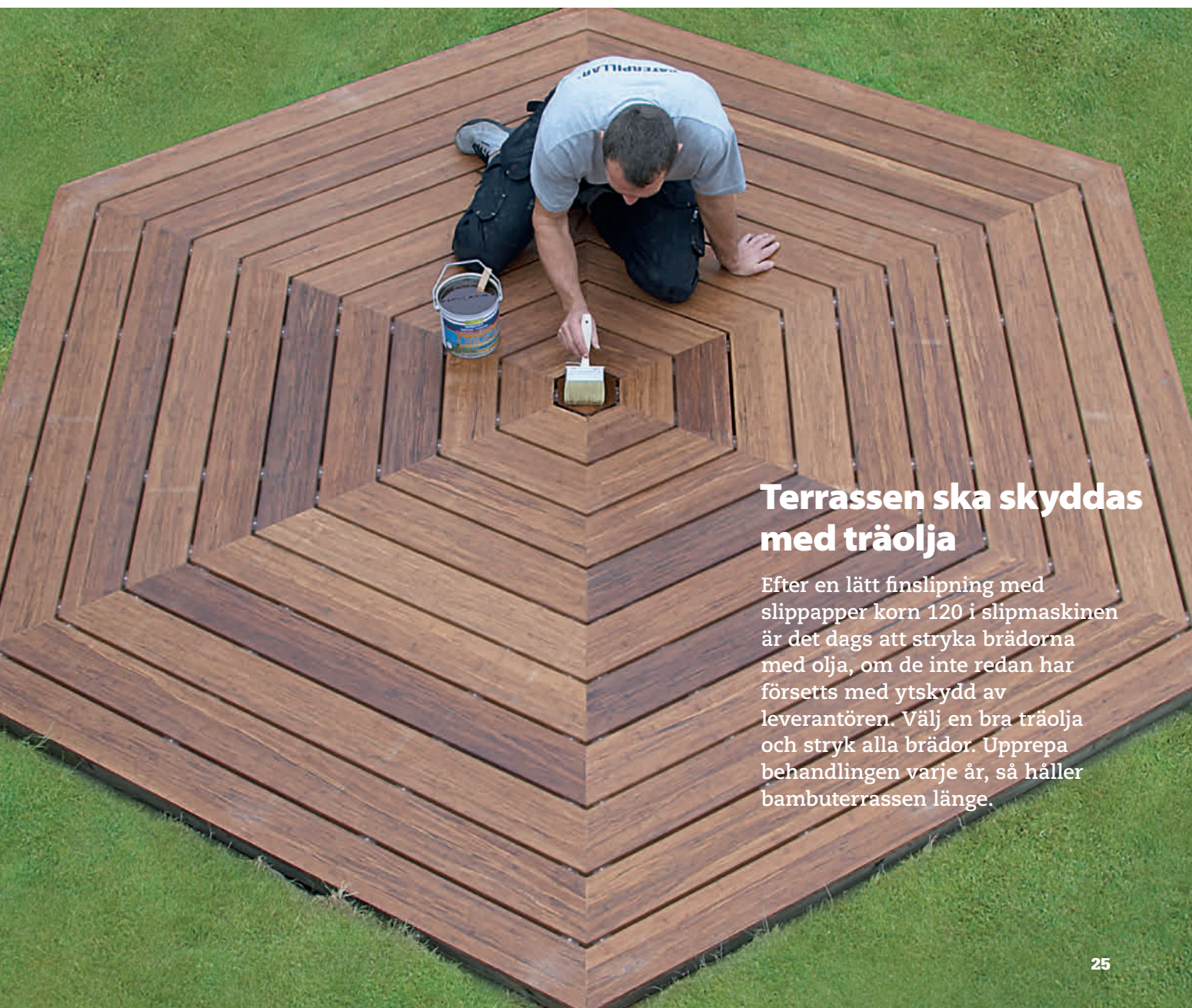

1 Tillverka egna pluggar med en pluggborr genom att borra lodrätt ner i en spillbit av terrassbrädorna. När du drar upp borren sitter det en plugg i den. Hålen för pluggarna och skruvarna borras med kvist- och tappborr.

När limmet har härdat kan du skära av pluggen med stämjärn eller fräsa med notfräs i handöverfräsen.

2 Limma fast pluggen i hålet med vattenfast pu-lim. Tänk på att limmet "löddrar" när det härdar vid kontakt med fukt och då expanderar. Använd därför inte för mycket lim i hålet.

Terrassen ska skyddas med träolja

Efter en lätt finslipning med slippapper korn 120 i slipmaskinen är det dags att stryka brädorna med olja, om de inte redan har försetts med ytskydd av leverantören. Välj en bra träolja och stryk alla brädor. Upprepa behandlingen varje år, så håller bambuterrassen länge.